

Notat

Til Økonomiudvalget

Orientering vedrørende klage over Kommuneplan 2019

8. juni 2020

Sagsnummer
2020-0128074

Dokumentnummer
2020-0128074-1

Resumé

Københavns Kommune har modtaget en klage over vedtagelsen af Kommuneplan 2019 fra Fiskerhavnens Venner, Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsalliancen. Klager er af den opfattelse, at hele eller dele af kommuneplanen skal tilsidesættes som ugyldig, da der foreligger væsentlige retlige mangler ved planens tilvejebringelse. Klager finder således, at konklusionen i screeningen "væsentlighedsvurderingen" i forhold til Selinevej og Stejlepladsen er utilstrækkelig begrundet og forkert. Klager er derfor af den opfattelse, at KK ikke har foretaget en behørig habitatkonsekvensvurdering af Kommuneplanen i forhold til det nærliggende Natura 2000-område N143 Vestamager og havet syd for. Klager gør endvidere gældende, at KK heller ikke har foretaget en behørig vurdering af planens påvirkninger i forhold til bilag IV-arter.

Økonomiforvaltningen er i øjeblikket i gang med at vurdere klagens indhold med henblik på at afgive bemærkninger til Planklagenævnet.

Sagsfremstilling

Borgerrepræsentationen vedtog den 27. februar 2020 Kommuneplan 2019. Kommuneplanen blev bekendtgjort den 20. april 2020.

Klagefristen udløb den 18. maj 2020.

Lysholt Faber ApS har på vegne af Fiskerhavnens Venner og Danmarks Naturfredningsforening samt sammenslutningen af Fredningsalliancen, der er en sammenslutning af 51 foreninger, klaget over vedtagelsen af Kommuneplan 2019.

Klagens indhold

Klagers påstand er, at kommuneplanen eller dele heraf skal tilsidesættes som ugyldig, da der foreligger væsentlige retlige mangler i forbindelse med processen frem til planens vedtagelse, navnlig i forhold til Selinevej Nord og Bådehavnsgade Øst/Stejlepladsen, men også i forhold til Nordhavn. Klager anmoder derfor Planklagenævnet om, at klagen tillægges opsættende virkning.

Center for Byudvikling
Team Planlægning
Københavns Rådhus,
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009800176

Klagen over kommuneplanen indeholder overordnet to klagepunkter, hvori klager gør gældende:

- at konklusionen i screeningen "væsentlighedsvurderingen" (udarbejdet af Rambøll) i forhold til Selinevej og Stejlepladsen er utilstrækkelig begrundet og forkert. Klager er derfor af den opfattelse, at Københavns Kommune ikke har foretaget en behørig habitatkonsekvensvurdering af Kommuneplanen i forhold til det nærliggende Natura 2000-område N143 Vestamager og havet syd for.
- at Københavns Kommune ikke har foretaget en behørig vurdering af planens påvirkning i forhold til bilag IV-arter, herunder navnlig grønbroget tudse.

Klagen er vedlagt som bilag 1.

Proces

Økonomiforvaltningen er ved at vurdere klagens indhold og fremsender senest ultimo juni 2020 sin udtalelse til Planklagenævnet.

Såfremt Planklagenævnet finder, at der er en væsentlig retlig mangel ved planens tilvejebringelse, kan Planklagenævnet i sin afgørelse opheve hele eller dele af kommuneplanen. Det betyder at hele eller dele af kommuneplanen ikke længere er gældende.

Opsættende virkning

Økonomiforvaltningen bemærker, at en klage efter planlovens § 58, stk. 1, nr. 3, normalt ikke har opsættende virkning. Det betyder, at afgørelsen (vedtagelsen af Kommuneplan 2019) er gældende og kan anvendes mens klagesagen verserer. Planklagenævnet kan imidlertid bestemme, at en klage skal tillægges opsættende virkning, hvor særlige grunde taler derfor.

Økonomi

Eventuelle udgifter afholdes inden for egen ramme.

Videre proces

Økonomiudvalget vil blive orienteret, når kommunen har fremsendt sin udtalelse til Planklagenævnet.

Bilag

Bilag 1 - Klage vedrørende Københavns Kommuneplan 2019 ekskl. bilag.

Til

Planklagenævnet

Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg

Klagen er indgivet via klageportalen.

Aalborg den 25/3-2020

Indsigelse vedr. Københavns kommuneplan 2019

Hermed indgives en klage vedr. Københavns Kommunes vedtagelse af kommuneplan 2019 (herefter Kommuneplanen) (se **Bilag 1**- der fremsendes, når den vedtagne kommuneplan offentliggøres). Kommuneplanen oplyses på Københavns Kommunes hjemmeside som vedtaget den 27/2-2020.

På vegne af foreningerne Fikserhavns Venner og Danmarks Naturfredningsforening samt sammenslutningen Fredningsalliancen, der er en sammenslutning af 51 foreninger, herunder Fiskerhavns Venner og Danmarks Naturfredningsforening. Der henvises til uddybning herom i klages afsnit 3 med tilhørende bilag.

Det gøres i denne klage gældende, at Kommuneplanen eller dele heraf skal tilsidesættes som ugyldig, da der foreligger **væsentlige retlige mangler** i forbindelse med processen frem til dens vedtagelse, navnlig i forhold til **Selinevej Nord og Bådehavnsgade Øst/Stejlepladsen** (herefter Stejlepladsen), men eksempelvis også i forhold til **Nordhavn**.

De væsentlig retlige mangler skyldes, at Københavns Kommune ikke har foretaget en behørig habitatkonsekvensvurdering af Kommuneplanen i forhold til det nærliggende Natura 2000-område, **N143 (H127 og F111)**, og heller ikke en behørig vurdering af om planens påvirkning i forhold til **bilag IV-arter**, der sandsynligvis befinder sig i nogle af de områder, planen angår.

Ad. habitatkonsekvensvurderingen

Det følger af habitatdirektivet, at myndigheder ikke må vedtage en plan endeligt, hvis planen skader et Natura 2000-område, jf. artikel 6. For at undersøge, om en plan har disse virkninger, skal der udarbejdes habitatkonsekvensvurdering i forhold til de beskyttede Natura 2000-områder.

Det følger af § 3, stk. 1, i habitatbekendtgørelsen for planer (bkg. nr. 1383 af 26/11-2016), hvor direktivets krav er implementere, at der:

"I redegørelsen til et planforslag i medfør af lov om planlægning, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura-2000- områdes forvaltning, men i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura-2000 område

væsentligt, skal der indgå en vurdering af forslaget virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålssætninger."

Københavns Kommune har udarbejdet en screening, betegnet som en "væsentlighedsvurdering" for at vurdere, om kommuneplanen "kan påvirke et Natura-2000 område væsentligt", men konkluderet, at det kan udelukkes, at Kommuneplanen påvirker N143 væsentligt.

Konklusionen er utilstrækkeligt begrundet og forkert.

Der er som følge af den forkerte konklusion ikke udarbejdet en "vurdering af forslaget virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålssætninger" (herefter habitatkonsekvensvurdering) af forslaget virkninger på Natura 2000-området N 143 under hensyn til områdets bevaringsmålssætninger, som påkrævet efter § 3, stk. 1, i habitatbekendtgørelsen for planer, samt planlovens § 11, stk. 4, nr. 4.

Ad. Vurderingen af om yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges

Det følger af habitatdirektivets artikel 12, at yngle- og rasteområder for beskyttede arter under habitatdirektivets bilag IV ikke må beskadiges eller ødelægges. For at undersøge om en plan har disse virkninger, skal et planforslag tillige indeholde en vurdering af, hvorvidt et planforslag kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget på habitatbilagets bilag IV, litra a, jf. § 7, stk. 3, jf. stk. 2 og stk. 1 i habitatbekendtgørelsen for planer.

Københavns Kommune har heller ikke foretaget en vurdering af, hvorvidt Kommuneplanen kan beskadige yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, herunder navnlig grønbroget tudse, der er registreret i området.

Derfor lider Kommuneplanen af så væsentlige retlige mangler, at den bør erklæres ugyldig og hjemvises til genoptaget sagsbehandling med henblik på udarbejdelse af de påkrævede vurderinger.

Klagenævnets kompetence

Klagen er indgivet til Planklagenævnet, jf. planlovens § 58, stk. 1, nr. 3, da habitatbekendtgørelsen for planer, bkg. Nr. 1383 af 26/11-2016 er udstedt i medfør af Planloven.

1. Sagsfremstilling

1.1. Natura 2000-området N143 Vestamager og havet syd for bestående af habitatområdet H127 og fuglebeskyttelsesområdet F111

Klagen angår Kommuneplanens manglende habitatkonsekvensvurdering i forhold til Natura 2000-området N143 (H127 og F111 (se **bilag 2**)).

Navnlig to områder, Selinevej Nord og Stejlepladsen, der er omfattet af kommunalplanprocessen, grænser op til Natura 2000-området N143 (H127 og F111). Det drejer sig om:

Stejlepladsen er et selvgroet naturområde med lav kratbevoksning. Stejlepladsen har tidligere været omfattet af strandbeskyttelse og fredning af Kalvebodkilen. Med ”Lov om ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingselskabet By & Havn I/S (Erstatning for udvikling af Ørestad Fælled Kvarter)” ophævede Folketinget ved vedtagelse af § 15a, stk. 5, arealets fredning og strandbeskyttelse med virkning fra den 1. april 2019.

Selinevej Nord ligger mellem jernbanen og Centrumforbindelsen ud mod Kalvebodløbet. Arealet er opfyldt med forurenede jord og henligger nu som et grønt område. Selinevej Nord var ligeledes omfattet af fredning af Kalvebodkilen og lå i landzone. Dette område indgik tillige i den grønne kile i Fingerplanen udlagt i landsplandirektivet. Med ”Lov om ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingselskabet By & Havn I/S (Erstatning for udvikling af Ørestad Fælled Kvarter) § 15a, stk. 2, fik arealet status som byzone, arealets fredning blev ophævet, og arealet udgik som en del af den grønne kile i Fingerplanen. Ligeledes blev eksisterende afgørelser om naturfredning efter naturbeskyttelsesloven ophævet for arealet fra den 1. april 2019.

1.2. Forslag til Kommuneplanen, august 2019

Forinden Kommuneplanens vedtagelse udarbejdede Københavns Kommune et ”Forslag til Københavns kommuneplan 2019” (se **bilag 3**). Det oplyses i den plan, at Københavns Kommune forventer et udbygningsbehov frem mod 2030, der ønskes løst bl.a. ved at lade Stejlepladsen udlægge til blandet bolig og erhverv og Selinevej Nord udlægge til blandet erhverv.

Stejlepladsen

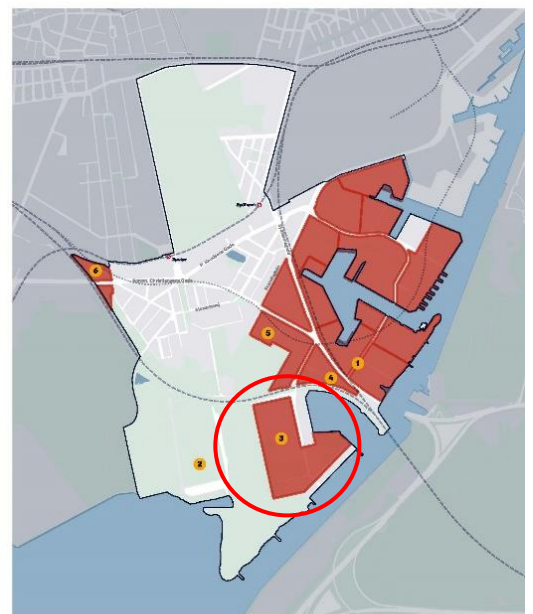
Planerne for Stejlepladsen fremgår af forslaget side 54.

Det fremgår af side 55 i bilag 3, at området, der er markeret med tallet ”3” i en gul prik (billede 1), forventes byudviklet i 1. del af planperioden (tidligst fra 2019).

Det fremgår videre, at området er omfattet af ”væsentlige rammeændringer”, der beskrives i forslag til Kommuneplanen side 68, som:

Kort over Kongens Enghave
Rækkefølge for byudvikling
1. del af planperioden (tidligst udvikles fra 2019)

● Væsentlige rammeændringer
(For beskrivelse af væsentlige rammeændringer i bydelens se s. 68)

Billede 1: Kort over Kongens Enghave (bilag 3, s. 55)

"3. Nordøstamager - Ved Amagerbanen Nord - Som del af rækkefølgeplanen udlægges området til blandet boliger og serviceerhverv."

Selinevej Nord

Planerne for Selinevej Nord fremgår af side 42 i bilag 3.

Det oplyses her, at der:

"udlægges et areal ved Selinevej Nord til blandet erhverv, ligesom der skal gives mulighed for 20.000 m² ekstra erhverv i Ørestad."

Området er markeret med tallet "5" på kortet side 43 (billede 2).

Også dette område er omfattet af væsentlige rammeændringer. Ifølge liste over væsentlige rammeændringer side 68, fremgår, at:

"5. Selinevej Nord - Ifølge Budget 2019 aftale om Ørestad Fælled Kvarter kan dette areal bebygges."

Billede 2: Kort over Amager Vest (bilag 3, s. 43)

1.3. Miljøvurdering til forslag til Kommuneplanen, august 2019

Sammen med Forslag til Københavns Kommuneplan 2019 (bilag 3) offentliggjordes tilhørende miljøvurdering (se **bilag 4**). Miljøvurderingen blev sendt i høring i perioden den 27. august til den 22. oktober 2019.

Miljøvurderingen er udarbejdet i henhold til Lov om Miljøvurdering af Planer og Programmer og redegør for virkningerne af forskellen mellem udviklingsmulighederne i Kommuneplan 2015 og Kommuneplan 2019. Det fremgår af side 7 og 8, at områderne udgør nye områder, der inddrages i Kommuneplanens rækkefølgeplan.

På side 15 anføres, at områderne udlægges i stedet for Ørestad Fælled Kvarter. Ørestad Fælled Kvarter udtages af rækkefølgeplanen på grund af dets beskyttede natur og arter, der gør, at området skal bevares i sin nuværende tilstand og ikke bebygges. Beslutningen begrundes med, at det udtagne område bidrager til Københavns Kommunes målsætning om mere og bedre bynatur samt til internationale forpligtelser om at standse tabet af biodiversitet.

I stedet skal Stejlepladsen og Selinevej Nord inddrages i rækkefølgeplanen og bebygges.

Stejlepladsen

En del af område 3 (billede 1) udgøres af Stejlepladsen (billede 3) og udgør et areal på 40.000 m², der beskrives i Miljøvurderingen side 15 således:

”Arealet er gammelt lavvandet marint område, som er opfyldt fra ca. 1945 til 1970. Det grænser til dels op til Natura 2000-området N143 Vestamager og havet syd for”. (Se desuden afsnittet ”Natura 2000 væsentlighedsvurdering for Stejlepladsen og Selinevej Nord” side 111.) Arealet har været anvendt som stejleplads af de lokale fiskere i en år-række. Området har ikke været kultiveret og indeholder derfor selvgroet natur med tilhørende flora og fauna. Det er kendetegnet ved en græsdomineret flora med en del stier og kørespor igennem samt spredt bevoksning af træer og buske. Området er ikke genstand for naturpleje. Der er ikke registreret beskyttede naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der er ikke registreret forekomster af orkidéer eller andre særligt beskyttede arter. Naturkvaliteten vurderes på dette grundlag at være relativt lav.”

Bådehavns-gade, Kgs. Enghave

Billede 3: Nye byudviklingsområder i Bådehavns-gade Nord, Bådehavns-gade Syd og Stejlepladsen er vist med gult. Med stiple er mod øst vist Selinevej N, der ikke indgår i rækkefølgeplanen, men er inkluderet i miljøvurderingen, da den er omfattet af ”Lov om ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklings-selskabet By & Havn I/S (Erstatning for udvikling af Ørestad Fælled Kvarter)”. (bilag 4, s. 58)

Beskrivelsen suppleres side 60:

”Stejlepladsen er et selvgroet naturområde med lav kratbevoksning. Stejlepladsen anvendes bl.a. af lokale fiskere til oplag af bundgarnspæle og tørring af fiskenet, og heraf kommer også navnet (en stejle er en nedrammet pæl, som bruges til ophæng af fiskenet, når de skal tørres, renses eller bødes). Stejlepladsen anvendes også som rekreativt område af lokale brugere. Stejlepladsen kantes mod nord af en træbrygge med skure, lyst- og husbåde, der forbinder den med Fiskerhavnen. Stejlepladsen har tidligere været omfattet af strandbeskyttelse og fredning af Kalvebodkilen. Med ”Lov om ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklings-selskabet By & Havn I/S (Erstatning for udvikling af Ørestad Fælled Kvarter)” ophævede Folketinget arealets fredning og strandbeskyttelse.”

Der er allerede truffet beslutning om, hvordan området skal anvendes. Beslutningen beskrives side 110:

”Borgerrepræsentationen besluttede i forbindelse med vedtagelsen af Budget 2019 ”Løsning for Ørestad Fælled Kvarter”, som indebærer at Stejlepladsen inddrages i rækkefølgeplanen og dermed vil blive bebygget. Der udlægges ca. 64.500 m² etageareal primært til boligbyggeri. Bebyggelsens præcise udformning kendes ikke.”

Endvidere anføres side 114, at:

“I Bådehavngadeområdet inkl. Stejlepladsen forventes omkring 4.500 nye boliger ved fuld udbygning.”

Konsekvenserne af at området udlægges til bebyggelse beskrives side 115 således:

“At området bebygges, indebærer at dets nuværende natur og biodiversitet i altovervejende grad vil forsvinde. Byggeriets konkrete udformning vil afgøre, om det vil være muligt at bevare mindre dele af området i naturtilstand. Området vil med tiden, afhængig af dets konkrete udformning, kunne anvendes af et begrænset antal almindelige have- og byarter, som f.eks. solsolt, husskade og musvit. At bygge området vil isoleret set modvirke Københavns Kommunes mål om mere og bedre bynatur, men da området erstatter et mere værdifuldt naturområde med højere biodiversitet som følge af den vedtagne løsning om Ørestad Fælled Kvarter, som dermed ikke bliver bebygget, vurderes den samlede effekt på målopfyldelsen at være positiv.”

Selinevej Nord

Selinevej Nord (billede 4), udgør et areal på 47.000 m², der beskrives i Miljøvurderingen side 15-16 og side 111, således:

“Arealet er færdigopfyldt med forurennet jord omkring 2003. Områdets flora og fauna har således først kunnet udvikle sig fra dette tidspunkt. Området er omgivet af barrierer (vej, bane), der afskærer sammenhængen med tilstødende områder i tre sider. Til den fjerde side grænser det op til en lille del af Kalvebodløbet, mellem Sjællandsbroen og jernbanen, som indgår i Natura 2000- området “N143 Vestamager og havet syd for” (Se desuden afsnittet “Natura 2000 væsentlighedsvurdering for Stejlepladsen og Selinevej Nord” side 111). Arealet er siden deponeringens afslutning holdt lysåbent ved græsning. Der er ikke registreret beskyttede naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Naturkvaliteten vurderes på dette grundlag at være relativt lav.”

Bådehavngade, Kgs. Enghave

Billede 4: Nye byudviklingsområder i Bådehavngade Nord, Bådehavngade Syd og Stejlepladsen er vist med gult. Med stiple er mod øst vist Selinevej N, der ikke indgår i rækkefølgeplanen, men er inkluderet i miljøvurderingen, da den er omfattet af “Lov om ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S (Erstatning for udvikling af Ørestad Fælled Kvarter)”. (bilag 4, s. 58)

Beskrivelsen suppleres med tekst på side 61:

”Selinevej Nord ligger mellem jernbanen og Centrumforbindelsen ud mod Kalvebodløbet. Arealet er opfyldt med forurenede jord og henligger for nuværende som grønt område. I Kommuneplan 2015 er arealet udlagt til affaldsdeponering og tilhørende genanvendelses- og sorteringsanlæg med henblik på endelig anvendelse til rekreative formål herunder kolonihaver. Selinevej Nord har tidligere været omfattet af fredning af Kalvebodkilen og lå i landzone. Ligeledes indgik arealet i den grønne bykile i Fingerplanen. Med ”Lov om ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S (Erstatning for udvikling af Ørestad Fælled Kvarter)” fik arealet status som byzone, arealets fredning blev ophævet, og arealet udgik som en del af den grønne bykile i Fingerplanen. Ligeledes blev eksisterende afgørelser om naturfredning efter naturbeskyttelsesloven ophævet for arealet.”

Der er allerede truffet beslutning om, hvordan området skal anvendes. Beslutningen fremgår side 111:

”Borgerrepræsentationen besluttede i forbindelse med vedtagelsen af Budget 2019 ”Løsning for Ørestad Fælled Kvarter”, som indebærer, at Selinevej Nord inddrages til byudvikling og dermed vil blive bebygget. Der forventes i størrelsesordenen 81.000 m² erhvervsbyggeri. Bebyggelsens præcise udformning kendes ikke.”

Konsekvenserne af at området udlægges til bebyggelse beskrives side 111 således:

”At området bebygges indebærer, at dets nuværende natur og biodiversitet i altovervejende grad vil forsvinde. Byggeriets konkrete udformning vil afgøre om det vil være muligt at bevare mindre dele af området i naturtilstand. At bebygge området vil isoleret set modvirke Københavns Kommunes mål om mere og bedre bynatur, men da området erstatter et mere værdifuldt naturområde med højere biodiversitet som følge af den vedtagne løsning om Ørestad Fælled Kvarter, som dermed ikke bliver bebygget, vurderes den samlede effekt på målopfyldelsen at være positiv.”

1.4. Væsentlighedsvurderingen – august 2019

Det fremgår af Miljøvurderingen side 16 og side 111, at:

”Københavns Kommune har fået udarbejdet en Natura 2000-væsentlighedsvurdering af Kommuneplan 2019’s arealudlæg på Stejlepladsen (i væsentlighedsvurderingen kaldet ”Bådehavnsgade Øst”) og Selinevej Nord, idet arealerne grænser op til Natura 2000-området ”N143 Vestamager og havet syd for”.

Side 111 gives væsentlighedsvurderingens konklusion:

”Potentielle påvirkninger af Natura 2000-område N143 som følge af Kommuneplan 2019, der ændrer arealanvendelsen fra ekstensivt grønt område til befæstet areal,

begrænser sig til forstyrrelser af fugle og ændring af vandkvaliteten i marine habitatnaturtyper.

Der vil ikke forekomme forstyrrelser af rastende trækfugle på udpegningsgrundlaget som følge af ændret bygningsmasse og ændret arealanvendelse i de to byudviklingsområder. På den baggrund vurderes det, at tilstedeværelse af større bygninger med boliger og erhverv som følge af Kommuneplan 2019 ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af rastende trækfugle på udpegningsgrundlaget.

I forbindelse med byudvikling på de hidtil ubebyggede/ubefæstede arealer vil der blive behov for at aflede af overfladevand fra befæstede arealer til Kalvebodløbet. En sådan ændring vil potentielt kunne ændre vandkvaliteten i området og dermed potentielt påvirke marine habitatnaturtyper. Ved anvendelse af separatkloakering og brug af Københavns Kommunes retningslinjer for lokal afledning af regnvand vil tilførsel af overfladevand som udgangspunkt ikke ændre vandkvaliteten i det marine område.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at Kommuneplan 2019, der muliggør byudvikling på Selinevej Nord og Bådehavnsvej Øst, ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af naturtyper eller fugle i Natura 2000-området "N143 Vestamager og havet syd for". Vedtagelse af kommuneplanen forventes således ikke at kunne influere på muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper og fugle på udpegningsgrundlaget af Natura 2000-området."

"Natura 2000-væsentlighedsvurdering Selinevej Nord og Bådehavnsvej Øst" (se bilag 5), er udarbejdet af Rambøll for Københavns Kommune april 2019. Se projektområderne i forhold til hele N143 på billede 5.

Væsentlighedsvurderingen har ikke været i høring og er først fremsendt til klager efter klagers egen henvendelse herom.

Billede 5: Projektområderne placeret i forhold til N143. Billede er fra Rambølls væsentlighedsvurdering (bilag 5, s. 6).

1.5. Startredegerelse af 5/11-2019 for Stejlepladsen

I forbindelse med høringsprocessen fremsendtes en lang række af høringssvar, der blandt andet kritiserede væsentlighedsvurderingen i forhold til indhold og konklusion. Blandt andet indgav Fiskehavns Venner en indsigelse vedr. fuglearterne lille skallesluger, stor skallesluger og troldand (se bilag 6)

Københavns Kommune, Teknik- og miljøforvaltning, konkluderer herefter i "Startredegørelse af 5/11-2019 for Stejlepladsen" (se **bilag 7**), at indsigelsen fra Fiskerhavens venner pegede på, at der skulle udarbejdes en habitatkonsekvensvurdering:

"Da der i den offentlige høring af Kommuneplan 2019 er indkommet en indsigelse, der peger på, at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering, vil det i forbindelse med behandling af høringssvar til Kommuneplan 2019 blive vurderet, om den nuværende væsentlighedsvurdering skal bearbejdes til en konsekvensvurdering.

Natura 2000-konsekvensvurderinger udløser efter dansk lovgivning automatisk krav om miljøvurdering af plan eller VVM."

På trods af den konstatering besluttes det, at der stadig *ikke* skal udarbejdes en konsekvensvurdering for Kommuneplanen. I stedet henvises til, at den VVM, som bygherren senere vil udarbejde for den konkrete byggefelt på Stejlepladsen, skal indeholde en vurdering af konsekvenserne for Natura 2000-området:

"Københavns Kommune har modtaget VVM-ansøgning fra bygherre om udarbejdelse af en miljøvurdering af konkrete projekter efter miljøvurderingslovens § 18, stk. 3. Det vil sige, at det allerede nu er fastlagt, at der vil blive udarbejdet en VVM-rapport for det konkrete projekt, og herunder vurderet konsekvenser for Natura 2000-området i både anlægs- og driftsfasen.

Derudover er der udarbejdet miljøvurdering for kommuneplanen, og der vil blive udarbejdet en miljøvurdering af lokalplanen for Stejlepladsen."

Som det fremgår af citatet, henvises kun til en kommende konsekvensvurdering vedr. Stejlepladsen, og ikke vedr. Selinevej Nord, selvom begge områders anvendelse i kommuneplanen ændres til bebyggelse. Fiskerhavens Venners kritik vedr. Selinevej Nord kommenteres ikke.

1.6. Endelig miljøvurdering og væsentlighedsvurdering, november 2019

Den endelige miljøvurdering vedr. Kommuneplanen blev offentliggjort november 2019 (se **bilag 8**).

Det konkluderes forsat, at planlægning af Stejlepladsen ikke kan påvirke Natura 2000-området N143 væsentligt, men at det konkrete projekt vil blive VVM-vurderet senere (se side 6):

"I forbindelse med en senere VVM-fase vil det blive vurderet hvorvidt det konkrete projekt har en potentiel påvirkning af Natura 2000-området N143 og herunder vurdere eventuelt behov for særlige forholdsregler mht. udformning og anlægsaktiviteter i de to planområder; dette kunne eksempelvis omhandle byggeriets nærhed til Natura 2000-området, ændringer i afgrænsning og udpegningsgrundlag, anlægstidspunkter mv."

Der udarbejdes på det grundlag ikke en konsekvensvurdering. Ændringen af området Selinevej Nord til bebyggelse omtales heller ikke i denne forbindelse af kommunen.

1.7. Supplerende væsentlighedsvurdering, november 2019

Den endelige Miljøvurdering indeholder en opdateret væsentlighedsvurdering (**bilag 9**) vedr. Kommuneplanens indvirkning på N143 fra november 2019, side 142-161.

Opdateringen angår fuglearterne lille skallesluger, stor skallesluger og troldand, navnlig i forhold til fuglenes tilstedeværelse i isvintre, hvor arterne ses at opholde sig i våger i Kalvebodløbet og havet syd herfor i N143 samt forslaget til nye habitatnaturtyper, arter og fuglearter på udpegningsgrundlaget, som Miljøstyrelsen havde sendt i høring i oktober 2019.

På side 15 gengives væsentlighedsvurderingens konklusion:

”Det er vurderet, at der ikke vil forekomme væsentlige forstyrrelser af rastende trækfugle på udpegningsgrundlaget, hvoraf bl.a. lille skallesluger, stor skallesluger og troldand navnlig i isvintre raster i våger i Kalvebodløbet nær de områder, hvor der planlægges ændret arealanvendelse.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at forslag til Kommuneplan 2019, der muliggør ændret arealanvendelse på Bådehavnsgade Øst/Stejlepladsen og Selinevej/Vejlands Allé, ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning og med risiko for skade på fugle i Natura 2000-område N143 Vestamager og havet syd for. Vedtagelse af forslag til ny kommuneplan forventes således ikke at influere på muligheden for opretholdelse af eller opnåelse af gunstig bevaringsstatus for fugle på udpegningsgrundlaget af Natura 2000-området, herunder sikring af områdets integritet.

I forbindelse med en senere VVM-fase vil det være nødvendigt nærmere at vurdere de konkrete projekters potentielle påvirkning af Natura 2000-området N143 og herunder vurdere eventuelt behov for særlige forholdsregler mht. udformning og anlægsaktiviteter i de to planområder; dette kunne eksempelvis omhandle byggeriets nærhed til Natura 2000-området, ændringer i afgrænsning og udpegningsgrundlag, anlægstidspunkter mv.

Forslag til ændret spildevandsplan

Potentielle påvirkninger af Natura 2000-område N143 som følge af forslag til ændring af spildevandsplan som følge af ændret arealanvendelse fra ekstensivt grønt område til befæstet areal ved hhv. Bådehavnsgade Øst/Stejlepladsen og Selinevej/Vejlands Allé, begrænser sig til mulige ændringer af vandkvaliteten i marine habitatnaturtyper.

Ved anvendelse af separatkloakering og brug af Københavns Kommunes retningslinjer for lokal afledning af regnvand vil tilførsel af overfladevand som udgangspunkt ikke ændre vandkvaliteten i et marint område. På den baggrund vurderes det, at afledning af overfladevand som følge af forslag til ændring af spildevandsplan som følge af ændret arealanvendelse af områderne Bådehavnsgade Øst/Stejlepladsen og Selinevej/Vejlands Allé ikke vil medføre en væsentlig påvirkning og med risiko for skade af de marine habitatnaturtyperne sandbanke (1110) og bugt (1160) på udpegningsgrundlaget. Vedtagelse af forslag til ændret spildevandsplan forventes således ikke at influere

på muligheden for opretholdelse af eller opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper på udpegningsgrundlaget af Natura 2000-området, herunder sikring af områdets integritet.”

1.8. Frivillig Miljøkonsekvensvurdering, Stejlepladsen, november 2019

Frivillig Miljøkonsekvensvurderingen igangsættes nu efter anmodning af udviklingselskabet Stejlepladsen den 23/10- 2019, der havde indgivet ansøgning om at udvikle Stejlepladsen til boliger.

Afgrænsningsnotat af 21/11-2019 for den frivillige miljøkonsekvensvurdering er udarbejdet af Cowi (se **bilag 10**).

Det fremgår af afgrænsningsnotatet, at der er tale om en miljøvurdering i forhold til **et projekt**, der er beskrevet således på side 3:

”Projektet vil bestå af en bydel med bygninger på op til 24 meter med fokus på bebyggelse af høj arkitektonisk kvalitet, som fortolker stedets egenart og et grønt bybillede. I alt etableres der 72.000 etagemeter, og det forventes at der vil være boliger til ca. 1800 personer. Herudover vil der være en daginstitution og andre mindre erhverv som dog ikke er fastlagt endnu. På nuværende tidspunkt foregår en arkitektkonkurrence over udviklingen af området. Projektet vil blive afgjort i udgangen af november.”

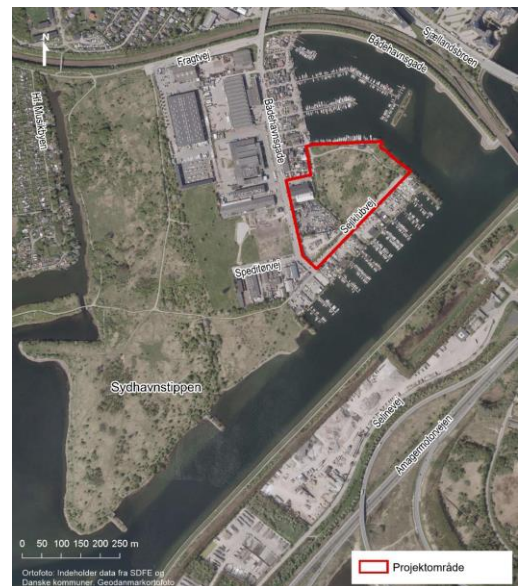
Den 22/11-2019 iværksatte Københavns Kommuneplan 2019 en ”frivillig miljøkonsekvensvurdering for Stejlepladsen, betegnet ”Byudvikling af stejlepladsen i Sydhavnen (se **Bilag 11**) for projektområdet udpeget med røde pile.

Miljøkonsekvensvurderingen udarbejdes i følge kommunens supplerende oplysninger samordnet med både en VVM og en væsentligheds- og eventuelt en konsekvensvurdering (se **bilag 12**).

Høringsfristen for den frivillige miljøvurdering løb fra 22/11-2019 til 13/12-2019. Der indkom fire høringsvar, der angår problemstillingen for denne klage (se **bilag 13**).

Indholdsmæssigt indeholder den frivillige Miljøkonsekvensvurdering, der sendes i høring, ikke på nuværende tidspunkt en habitatkonsekvensvurdering.

Den endelige miljøkonsekvensrapport er endnu ikke offentliggjort.

Billede 6: Projektområdets placering. Billede er fra bilag 11, s. 3

1.9. Fornyet høring, december 2019

Den 11/12-2019 besluttede Københavns Kommune at igangsætte supplerende høring på grund af 60 konkrete ændringer af kommuneplanforslaget med høringsfrist den 15/1-2020. Ingen af de konkrete ændringer angår genstandsområdet for denne klage.

1.10. Vedtagelse af Københavns Kommuneplan 2019, 27. februar 2020

Borgerrepræsentationen vedtog den 27. februar 2020 Københavns Kommuneplan 2019 med en række ændringsforslag. Hjemmesiden vil løbende blive opdateret med de politiske ændringsforslag. Aktuelt henvises på hjemmesiden <https://kp19.kk.dk/> til referatet fra Borgerrepræsentationens møde. Det indsatte link på hjemmesiden til dette møde fungerer ikke.

Kommuneplanen forventes endeligt bekendtgjort i april, hvor det oplyses, at også hjemmesiden vil være opdateret.

Der er ingen klagevejledning at finde noget sted på hjemmesiden.

Det har ikke været muligt at finde Københavns Kommunes begrundelse for fravalget af habitatkonsekvensvurdering.

1.11. Starteredegørelse vedr. lokalplan for Stejlepladsen og Kommuneplantillæg.

Københavns Kommune arbejder sideløbende med planprocessen med en lokalplanproces for Stejlepladsen. På møde den 12. november 2019 vedtog Teknik- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget en starteredegørelse (se **Bilag 14**). Starteredegørelsen sætter rammerne for det videre planarbejde, der muliggør byggeriet. Allerede på dette tidspunkt står det Københavns Kommune klart hvilket byggeri, der må forventes at blive opført indenfor rammerne af Kommuneplanen. Det fremgår af starteredegørelsen, at der forventes, at:

- lokalplanområdet udvides til et grundareal på ca. 51.800 m², svarende til Stejlepladsen inklusive to tilstødende grunde på 7.500 m², således at bebyggelsesprocenten (teknisk) kan nedsættes til 140 i stedet for 150.
- der skal bygges ca. 64.500 m² - primært boliger, heraf 25 % almene boliger samt en daginstitution på 10 grupper/stuer.
- der fastsættes en maksimal bebyggelsesprocent på 140 svarende til maksimalt 72.000 etagemeter med en bygningshøjde på 24 meter.
- byggeriet nødvendiggør at terrænet hæves med i gennemsnit 1 meter jord
- samtlige 56 træer i området, der lever op til kriterierne for bevaringsværdige træer, fældes.

Lokalplanen for området og det forventede kommuneplantillæg ventes endeligt vedtaget ved årsskiftet 2020/2021.

2. Ugyldighedsgrundene

Kommuneplanen fastsætter rammerne for lokalplanlægningen de næste 12 år, hvor kommunen vil være forpligtet til at arbejde for planens gennemførelse. Rammerne og retningslinjerne vil derfor også danne grundlag for behandling af alle sager vedrørende byggeri og anlæg m.v., jf. planlovens § 12, stk. 1.

Kommunen kan således vedtage en lokalplan, der overholder de fastsatte rammer herunder den lokalplan, der allerede er under udarbejdelse for Stejlepladsen.

Kommuneplanen indgår imidlertid også i det statslige plan og skal respektere statslige planer, herunder de statslige planer for natur- og miljøbeskyttelse af udpegede Natura 2000-områder og den beskyttelse, der knytter sig til bilag IV-arternes faktiske yngle- og rasteområder.

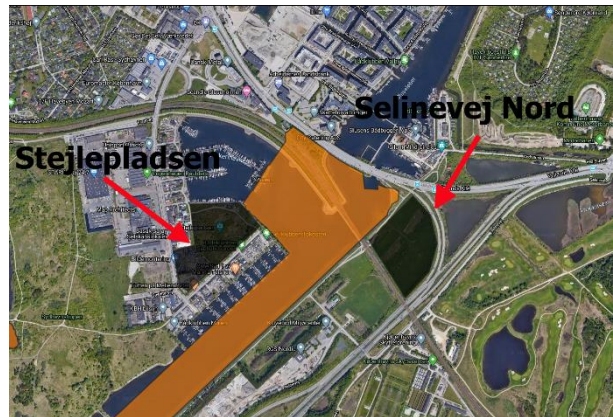
Det er klagers opfattelse, at Københavns Kommune ikke har oplyst plangrundlaget tilstrækkeligt i forhold til Natura 2000-området og bilag IV-arterne eller foretaget de lovpligtige vurderinger, der er nødvendige for at afgøre, om plangrundlaget overholder de begrænsninger, der følger af de statslige planer.

Hverken Stejlepladsen eller Selinevej Nords natur og dens biologiske indhold og funktion er dokumenteret, og der er ikke foretaget en egentlig vurdering af det naturmæssige tab og betydning for bilag IV-arter eller det nærliggende Natura 2000-område N143, som Kommuneplanens overordnede rammer muliggør.

Der mangler derfor både den lovpligtige vurdering i forhold til den forvaltningsplan, der er vedtaget for N143 (se **bilag 15**) og en vurdering i forhold til den beskyttelse, der knytter sig til bilag IV-arter. I forhold til bilag IV-arter drejer det sig navnlig om en række padde, særligt grønbroget tudse, hvis tilstedeværelse er påvist i undersøgelser og rapporter udgivet af blandt andre DMU og Miljø og Fødevarestyrelsen i området siden 1800-tallet og frem til i dag (se **bilag 16 og 17**). Dertil er der over længere tid blevet observeret flere padde- og krybdyrarter, herunder grønbroget tudse, på Stejlepladsen af lokale organisationer, enkeltpersoner, besøgende og beboere i området. Det er bl.a. kendskabet til de observationer, der ligger til grund for SF's hørings svar (se **bilag 13**).

2.1. Mangler ved væsentlighedsvurderingen vedr. N 143 (bilag 9)

Den endelige væsentlighedsvurdering vedr. N 143 er udarbejdet af Rambøll i november 2019. Den omfatter en vurdering af "de potentielle påvirkninger af udpegningsgrundlaget" i forbindelse med forslag til ændringer i spildevandsplan og som følge af den ændrede arealanvendelse for de to områder, Stejlepladsen og Selinevej, i Københavns Kommunes forslag til kommuneplan. Vurderingen "begrænser sig til den del af planforslaget, der omhandler ændret arealanvendelse af Bådehavnsgade Øst/Stejlepladsen og Selinevej Nord/Vejlands Allé." (side 8).

Billede 7: Projektområdet for byudvikling af Stejlepladsen og Selinevej Nord (kortudsnit af bilag 2). Orange markering viser N143.

- Væsentlighedsvurderingen udgør allerede af den grund ikke en tilstrækkelig væsentlighedsvurdering, da samtlige områder omfattet af planerne både alene og tilsammen med Bådehavnsgade Øst/Stejlepladsen og Selinevej Nord/Vejlands Allé skal vurderes.

Væsentlighedsvurderingen udgøres tilmed af 20 sider, hvoraf de første sider er af redegørende karakter, mens alene side 11 til 18 udgøres af egentlige vurderinger. De potentielle påvirkninger begrænser sig til forstyrrelser af fugle.

Kravet er i henhold til habitatbekendtgørelsen for planer, § 3, stk. 2, at det skal kunne "udelukkes" at planen "kan" skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet.

De danske regler skal fortolkes EU-konformt med kravene i habitatdirektivet. Det indebærer, at der skal være tale om vurdering, der er baseret på den seneste videnskabelige viden, og som iagttager EU-rettens forsigtighedsprincip. Det sidste betyder at enhver tvivl, der ikke på videnskabeligt grundlag kan afkræftes, indebærer, at skade *ikke* kan udelukkes.

Det fremgår af vurderingen (side 7 og tilsvarende side 11), at:

"Tilstedeværelsen af større bygninger med boliger og erhverv vil potentielt kunne forstyrre og dermed fortrænge rastende trækfugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N143".

Og om ændringen af vandkvaliteten i marine habitatnaturtyper (side 7 og tilsvarende side 11):

"Dette kan potentielt tilføre miljøfremmede stoffer og næringsstoffer til Kalvebodløbet, og dermed potentielt ændre vandkvaliteten i området. En ændring af vandkvaliteten i området vil potentielt kunne påvirke marine habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N143"

Det fremgår allerede af ovenstående citater fra vurderingen, at der vil være en potentiel forstyrrelse, der kan fortrænge rastende trækfugle, og at vandkvaliteten i området vil kunne påvirke de marine habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget.

Vurderingen af de potentielle forstyrrelser udelukkes ikke på videnskabeligt grundlag.

2.1.1. Materielle mangler

Vurderingen er mangelfuld på grund af følgende materielle mangler. Det anføres på side 12 om forventede **støj-påvirkning**, at støjen "**ikke nødvendigvis**" vil føre til påvirkning af fuglene. Det udelukkes ikke. Der er dermed risiko for, at en påvirkning kan ske.

Det anføres side 12-13, om trækfuglenes **brug af den nordligste del af Kalvebodløbet**, at der i:

"størstedelen af den periode, hvor fuglene overvintrer i Natura 2000-området vil være betydeligt bedre rastelokaliteter tilgængelige".

Den periode, der ikke udgør "størstedelen", er den periode, hvor størstedelen er isdækket, og netop den periode, hvor trækfuglene har behov for Kalvebodløbets nordlige del, der generelt er isfri, og hvor der er mange fugleobservationer netop fordi, de **øvrige rastelokaliteter i N143 er islagte**. Trækfuglene har behov for isfrie rasteområder og føde ikke kun i "størstedelen" af året, men hele året, også den del af året, hvor N143 generelt iser til.

Problemstillingen negligeres side 12-13, hvor der henvises til at:

"klimaændringernes stadig mildere vintre [vil betyde], at fuglene generelt forventes at få mindre behov for at udnytte områder som Kalvebodløbet til rast i større omfang, da der kan forventes færre perioder med tilfrosne søer/vandområder."

Påstanden er videnskabeligt udokumenteret og i strid med forsigtighedsprincippet. Det er uvist, om/hvornår de mildere vintre vil indtræde, og hvad en "mild vinter" betyder for tilisning generelt i Kalvebodløbet. Det kan ikke udelukkes med videnskabelig sikkerhed, at forstyrrelsen i området i mellemtiden vil kunne skade fuglene. Antagelsen om mulige fremtidige milde vintre kan ikke udgøre et tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for, at manglende adgang til den eneste isfrie del af et Natura 2000-område kan udelukkes at skade trækfuglene på udpegningsgrundlaget og naturbeskyttelsesområdets integritet. Der er netop en grund til, at Kalvebodløbet helt frem til området ved Selinevej Nord udgør en del af N143, selvom det ville have været mere nærliggende at unklade den smalle stribe ind i Kalvebodløbet ved udpegningsgrunden.

Vurderingen vedr. **forstyrrelse af vinterrastende trækfugle på udpegningsgrundlaget** som følge af tilstedeværelse af større bygninger med boliger og erhverv tager generelt udgangspunkt i påstanden om, at knopsvane og trolldand udviser en stor tilpasningsevne til bymæssige miljøer og til de fleste menneskelige aktiviteter på land.

Der mangler en forklaring på, hvad der skal forstås ved en tilpasning. At fuglene forbliver i et område med forstyrrelser, er ikke nødvendigvis et udtryk for, at de har vænnet sig til forstyrrelserne, eller at det ikke påvirker deres bevaringsstatus. Flere studier viser, at på dage hvor disse fuglearter forstyrres, bruger de mindre tid på fouragering og hvile og mere tid på at være vagtsomme, jf. følgende videnskabelige publikationer:

- Madsen, J. (1985). Impact of disturbance on field utilization of pink-footed geese in west Jutland, Denmark. *Biological Conservation*, 33(1), 53-63
- Riddington, R., Hassall, M., Lane, S., Turner, P., & Walters, R. (1996). The impact of disturbance on the behaviour and energy budgets of Brent geese *Branta b. bernicla*. *Bird Study*, 43(3), 269-279
- Mathers, R. G., Watson, S., Stone, R., & Montgomery, W. I. (2000). A study of the impact of human disturbance on wigeon *Anas penelope* and Brent geese *Branta bernicla hrota* on an Irish sea loch. *Wildfowl*, 51(51), 67-81.

Forstyrrelser kan dermed ændre fuglenes fouragerings- og rasteadfærden således, at der går tid fra fouragering og hvile, hvilket potentielt kan reducere kondition og overlevelse på længere sigt. Dermed vil der være tale om en forstyrrelse, der påvirker negativt, i strid med bevaringsmålsætningerne for området.

Problematikken er uomtalt i væsentlighedsvurderingen.

Dertil kommer at netop andefugle, som troldand og knopsvane, er særlig følsom over for forstyrrelser i deres fældningsperiode, juli-oktober, jf. følgende videnskabelige publikationer.

- Laursen, K., Frikke, J. & Salvig, J. (1997): Vandfugle i relation til menneskelig aktivitet i Vadehavet 1980-1995 med en vurdering af reservatbestemmelser. Danmarks Miljøundersøgelser. 73 s. - Faglig rapport fra DMU nr. 187
- Laursen, K., Bregnballe, T., Therkildsen, O. R., Holm, T. E., & Nielsen, R. D. (2017). Forstyrrelser af vandfugle ved friluftaktiviteter tilknyttet marine og ferske vande – en oversigt. *Dan Ornithol Foren Tidsskr*, 111, 96-112.
- Holm, T.E., Clausen, K.K., Pedersen, C.L., Jacobsen, E.M. & Bregnballe, T. 2019. og Undersøgelse af kajakkers forstyrrende effekter på fældende knopsvaner i Roskilde Fjord. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 30 s. – Videnskabelig rapport nr. 350.

Publikationerne medsendes samlet som **Bilag 18**.

Forstyrrelser kan dermed navnlig påvirke til skade og potentielt reducere kondition og overlevelse på længere sigt, i fældningsperioden i strid med bevaringsmålsætningerne for området. Også denne problematik er uomtalt i væsentlighedsvurderingen.

Det fremgår af side 14 af væsentlighedsvurderingen, at **overfladevand** vil blive håndteret efter generelle retningslinjer for lokal afledning af regnvand. Af de generelle retningslinjer fremgår, at der vil ske udledning til de marine områder efter rensning i sandfang, og at skybrudsvand vil blive led direkte i havnen. Dette gælder også vand fra Stejlepladsen, der er jordforurennet på vidensniveau 2.

Det er blot retningslinjer, der gengives i væsentlighedsvurderingen. Der er ingen vurdering af konsekvenserne i forhold til Natura-2000 områdets bevaringsmålsætninger. I konklusionen side 14 fremgår det også, at det:

"vurderes det, at anvendelse af separat kloakering og brug af Københavns Kommunes retningslinjer for lokal afledning af regnvand ikke vil hindre opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for de marine habitatnaturtyperne sandbanke (1110) og bugt (1160) på udpegningsgrundlaget."

Det er imidlertid slet ikke anvendelse af separat kloakering og brug af Københavns Kommunes retningslinjer for lokal afledning af regnvand, der er relevant for væsentlighedsvurderingen. Det relevante er, hvad de ændrede udledningsforhold fra bebyggede (asfalterede) arealer med trafik, erhverv og mennesker rent faktisk vil betyde for det marine miljø, når retningslinjerne anvendes, i forhold til nu, hvor arealerne er bevoksede. Problemstillingen er uomtalt i væsentlighedsvurderingen.

2.1.2. Usaglige hensyn

Væsentlighedsvurderingens materielle mangler udgør fejl i sig selv, men udgør også en indikator for, at der er varetaget usaglige hensyn. Fejlene er så påfaldende, at det tyder på, at vurderingen skulle udmunde i netop den konklusion, at det kunne udelukkes, at kommuneplanens realisering ville kunne påvirke Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger og fuglene på udpegningsgrundlaget væsentligt.

Foruden de allerede nævnte materielle mangler i den endelige væsentlighedsvurdering (**bilag 9**), kan der tillige henvises til den første væsentlighedsvurdering, der også var påfaldende mangelfuld (**bilag 5**) uden at denne mangel i den endelige væsentlighedsvurdering fik nogen som helt betydning.

I den første væsentlighedsvurdering anførtes side 12 om lille og stor skallesluger, at:

"Disse to fugle raster primært i en afstand et par kilometer til byudviklingsområdet, og den ændrede bygningsmasse og arealanvendelse vil derfor ikke påvirke deres adfærd."

Udsagnet er helt forkert, da fuglene navnlig er registreret i Kalvebodløbet (se **bilag 19**). Dette blev påpeget af Fiskerhavens Venner, og kritikken udmundede som nævnt i sagsfremstillingen i en ny væsentlighedsvurdering. I den nyeste væsentlighedsvurdering (bilag 9, s. 12) er udsagnet ændret til følgende vedr. Selinevej Nord:

"Der er overordnet set mange fugleobservationer herfra, herunder også af udpegningsgrundlagets arter af trækfugle, som lille skallesluger, stor skallesluger og troid-and"

Og vedr. Stejlepladsen, bilag 9, s. 13:

Planen for udvikling af dette område vurderes derfor ikke at være i konflikt med forekomster af rastende trækfugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N143, der kun sporadisk anvender dette område til rast og fødesøgning.

Vurderingen fremgår af bilag 9, s. 12:

”Det er karakteristisk, at fugle i bynære områder i betydelig grad kan tilpasse sig til menneskers færdsel og støj. Dette ses også flere steder i København, herunder også omkring Kalvebodløbet, og gælder typisk for arter som fx knopsvane, lille skallesluger, stor skallesluger og troldand. Således vil flere typer af menneskelige aktiviteter ikke nødvendigvis føre til påvirkning på fugle; dette er typisk aktiviteter, som er relativt langsomme, eventuelt følger faste ruter eller udføres længe på samme sted, der påvirker fuglene mindst.

Hvor begrundelsen før var, at fuglene ikke rastede nær arealerne, og det dermed kan udelukkes, at de påvirkes, er begrundelsen nu, at selvom de raster der, påvirkes fuglene ikke, fordi de kun sporadisk anvender området, og fordi de kan tilpasse sig til menneskers færdsel og støj. Ønsket om at kunne udelukke påvirkning af fuglene, der anvender Kalvebodløbet, skinder endvidere igennem i væsentlighedsvurderingen bilag 9, side 12, hvor det anføres:

”Det er naturligt for disse trækfugle at flytte rundt mellem rastelokaliteter i forhold til det aktuelle vejrlig, og som rastelokalitet er Kalvebodløbet generelt set ikke den mest optimale for fuglene blandt andet som følge af strømforhold, vanddybder og i forhold til føde i bred forstand.

Det er irrelevant i relation til fuglebeskyttelsesdirektivets dynamiske beskyttelse, at Kalvebodløbet ”generelt set ikke [er] den mest optimale” rastelokalitet. Fuglebeskyttelsen er dynamisk, og beskyttelsen følger fuglenes ophold, da det netop er deres eget valg af ophold, der viser, hvad der er af betydning for dem. Når fuglene opholder sig i Kalvebodløbet, skal det undgås at forurene eller forringe deres levesteder, jf. Fuglebeskyttelsesdirektivet art. 4, stk. 4. Det er uden betydning, hvad Rambøll finder optimalt.

Dertil kommer, at det er utilstrækkeligt til at **udelukke**, at der kan ske skade og at flere typer af menneskelig aktivitet ”ikke nødvendigvis” fører til en påvirkning. Kriteriet i habitatbekendtgørelsen for planer er, at det skal **udelukkes** på videnskabeligt grundlag under iagttagelse af forsigtighedsprincippet, at byudviklingen vil have en væsentlig negativ påvirkning på bevaringen af de beskyttede fuglearter på sigt.

2.1.3. Materiel/Formel mangel – henvisning til senere planproces

De materielle mangler er i sig selv væsentlige og en indikator på varetagelse af usaglige hensyn, der kun understøttes af, at væsentlighedsvurderingen ”blot” skal anvendes som begrundelse for at udskyde den ”rigtige” væsentlighedsvurdering og habitatkonsekvensvurdering til et senere tidspunkt i planprocessen. I bilag 9, side 13 anføres således, at:

”Den største risiko for forstyrrelse af fuglene kan være, hvis der som følge af planen åbnes for øget aktivitet i nærhed til Kalvebodløbet, fx i de perioder, hvor trækfuglene raster i området og navnlig i isvintre.”

Det er korrekt, at den største risiko for forstyrrelse af fuglene kan være, hvis planen åbner for øget aktivitet i nærheden af Kalvebodløbet. Det gør kommuneplanen netop, da den åbner for total bebyggelse af hele arealet. Væsentlighedsvurderingen forholder sig imidlertid overhovedet ikke til konsekvensen af, at hele arealet bebygges, og den nuværende ”tilstand” erstattes

af en anden tilstand med bebyggelse og menneskelige aktiviteter i form af støj, transport og mennesker året rundt helt tæt på Kalvebodløbet. Der er slet ikke nogen vurdering af, om det kan udelukkes, at der sker "væsentlig påvirkning i lyset af bevaringsmålsætningerne" eller "skade på områdets integritet", når området bebygges. Tværtimod anføres, at det:

"vil være afhængig af den nærmere udformning af planen."

Og at det:

"I forbindelse med en senere VVM-fase vil det være nødvendigt nærmere at vurdere den potentielle påvirkning af Natura 2000-området N143, herunder eventuelt behov for særlige forholdsregler mht. udformning, eksempelvis byggeriets nærhed til og anvendelse af arealerne nærmest Natura 2000-området."

Det er en påfaldende begrundelse, da der er fuldt ud tilstrækkeligt med oplysninger i den foreslåede Kommuneplan både i forhold til Stejlepladsen og Selinevej Nord til at vurdere, om en realisering af planen har konsekvenser. Det fremgår klart af Kommuneplanen side 110, 114 og 115 (bilag 3), at:

"Stejlepladsen vil blive bebygget med ca. 64.500 m² etageareal primært til boligbyggeri. At der forventes omkring 4.500 nye boliger ved fuld udbygning, og at områdets bebyggelse, indebærer at dets nuværende natur og biodiversitet i altovervejende grad vil forsvinde."

Samt af side 111 at:

"Selinevej Nord vil blive bebygget med ca. 81.000 m² erhvervsbyggeri, og at dette indebærer, at dets nuværende natur og biodiversitet i altovervejende grad vil forsvinde."

Der er tilsyneladende tale om en bevidst undladelse af anvendelse af Kommuneplanens informationer i den henseende, da det står klart, at bebyggelsen af de to områder indebærer, at den nuværende natur og biodiversitet i altovervejende grad forsvinder, og at der i stedet kommer byggeri med dertil øget trafik, støj og forstyrrelse fra mennesker, trafik og erhverv i områderne til følge.

Det er navnlig påfaldende, at væsentlighedsvurderingen dog forholde sig til anlægsfasen, selvom projektets nærmere udformning heller ikke kendes i den henseende. Det fremgår af den vurdering, at:

"eksempelvis anlægsstøj fra mulige fremtidige anlægsarbejder generelt ikke forventes at overstige eksisterende ganske høje støjniveauer fra trafik og jernbane i området og dermed ikke give anledning til ændret påvirkning af fuglene".

Påstanden er i øvrigt udokumenteret og uvidenskabelig.

Det er i strid med habitatdirektivet og dermed gældende dansk ret at undlade en habitatkonsekvensvurdering af en plan med begrundelsen, at der sker en vurdering senere i en anden planproces.

Det er en for længst afklaret problemstilling, at en senere konsekvensvurdering i en planproces ikke kan erstatte en konsekvensvurdering af en anden plan eller et andet projekt.

Det er fastslået, at en eventuel vurdering af en langt mindre plan, som en lokalplan er, ikke kan erstatte den konsekvensvurdering, der skal foretages i forhold til den meget større plan, som en kommuneplan udgør.

Det er fastslået, at en eventuel senere væsentlighedsvurdering af et konkret projekt, der kan opfylde rammerne i en lokalplan, heller ikke kan erstatte den væsentlighedsvurdering og habitatkonsekvensvurdering, der skal udarbejdes i forhold til en kommuneplan.

Problemstillingen har været forelagt for EU-domstolen flere gange, og der er enighed herom i den juridiske litteratur.

2.1.4. Materiel/Formel mangel – ingen vurdering af kumulative effekter

Væsentlighedsvurderingen indeholder ingen vurdering af **kumulative effekter**. Begrundelsen er, at

”Der er ikke umiddelbart kendskab til forslag til planer eller projekter, eller vedtagne, ikke-realiserede planer eller projekter, der indebærer påvirkninger på naturtyper eller fugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N143, som potentielt kan påvirke i kumulation med potentielle påvirkninger i forbindelse med forslag til Kommuneplan 2019 og forslag til ændringer i spildevandsplan.”

Væsentlighedsvurderingen er hele vejen igennem opdelt som to separate vurderinger af henholdsvis Selinevej Nord og Stejlepladsen. Den helt oplagte vurdering af kumulative effekter, hvor begge pladser bebygges på en gang, indgår ikke i væsentlighedsvurderingen. Bebyggelsen af begge arealer betyder, at de to sidste tilbageværende grønne og uforstyrrede arealer, der er beliggende i enden af Kalvebodløbet, forsvinder. Et er, hvad det betyder, hvis et af områderne bebygges med de konsekvenser, det har i forhold til støj, mennesker og trafik, noget helt andet er, når begge arealer bebygges.

Der foreligger ikke en vurdering af de kumulative effekter i lyset af de muligheder, der ligger inden for planrammen for området ”Bådehavnsgade Nordvest” (billede 3).

Der foreligger heller ikke en vurdering af de kumulative effekter i lyset af den øgede brug af det fredede område "Tippen" og området, der er dækket af Natura 2000 eller er § 3-natur, når Stejlepladsen og de tilgrænsende områder bebygges og beboerne begynder at øge brugen af de rekreative arealer.

§ 3-beskyttet natur og fredede områder nær projektområdet

Billede 8: Fredet område og beskyttet natur i sammenhæng med planområdet

Det forekommer tillige usandsynligt, at det eksisterende behandlingsanlæg for bygge- og anlægsaffald, biologisk rensningsanlæg, komposteringsanlæg, affaldsdeponering og jordopfyldning samt losseplads på området "Grøften" (billede 9) ikke i forvejen belaster området og tilfører næringsstoffer til de sårbare naturtyper på udpegningsgrundlaget. Forholdene vedr. dette mangler i vurderingen.

Billede 9: Behandlingsanlæg for bygge- og anlægsaffald, biologisk rensningsanlæg, komposteringsanlæg, affaldsdeponering og jordopfyldning samt losseplads (markeret med rød cirkel) sydvest på projektområderne. Orange markering viser N143.

Det anføres i vurderingen at der ikke er kendte planer, som kan indgå i vurderingen. Det er ikke korrekt.

- Af kommuneplanforslagets kort side 55 (bilag 3) fremgår eksempelvis planer vedr. 1. del af planperioden i området Kongens Enghave, hvor stejlepladsen indgår som en del af nummer 3, men hele nummer 3 forventes byudviklet sammen med nr. 4 og nr. 1. De kumulative effekter heraf omtales ikke.
- Derudover kan henvises til, at der allerede er en lokalplan på vej for Stejlepladsen og et forventet kommuneplantillæg, der ventes endeligt vedtaget ved årsskiftet 2020/2021. (se bilag 14)
- I Kommuneplanen selv nævnes endvidere planerne for Lynetteholm, selvom denne ikke indgår i kommunalplanen endnu. Planerne vedr. Lynetteholm ligger i tilknytning til N143 og i forlængelse af Kalvebodløbet (se Bilag 3, side 66-67).

2.1.4. Konklusion

Væsentlighedsvurderingen er så mangelfuld, at den ikke kan udgøre et tilstrækkeligt oplyst grundlag til brug for Københavns Kommunes vurdering af, om det kan udelukkes, at der sker "væsentlig påvirkning i lyset af bevaringsmålsætningerne" eller "skade på områdets integritet".

Det er klagernes opfattelse, at vedtagelsen af Kommuneplanen er ugyldig, da der ikke er udarbejdet et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag, og der forsat mangler en væsentlighedsvurdering, der ved brug af den seneste videnskabelige viden på området og under iagttagelse af forsigtighedsprincippet kan **udelukke**, at der sker skade på Natura 2000-området N143 og dets integritet i lyset af dets bevaringsmålsætninger, og/eller en habitatkonsekvensvurdering forinden dens vedtagelse.

2.2 Manglende vurdering af bilag IV-arter og yngle- og rasteområder for disse.

Det er tillige den kompetente myndigheds ansvar at sikre sig, at en beslutning træffes på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. Myndigheden skal således sikre, at der er tilvejebragt tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere blandt andet om yngle- eller rasteområder beskadiges eller ødelægges, eller at planter (i alle deres livsstadier), der er bilag IV-plantearter, ikke ødelægges. Vurderinger af konsekvenserne skal fremgå af redegørelsen (planforslag) eller den konkrete tilladelse eller lignende, jf. habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Som led i at få oplyst sagen bedst muligt skal der søges eksisterende oplysninger om bilag IV-arters forekomst. Hvis denne vurdering peger på, at bilag IV-arter **kan** forekomme i området, skal der foretages konkrete undersøgelser af artens forekomst i området.

Området er ikke blevet kortlagt for tilstedeværelsen af bilag IV-arter eller egnede yngle- eller rasteområder for disse af Københavns Kommune.

Undersøgelser og rapporter udgivet af blandt andre DMU (se **bilag 16**, s. 167) og Miljø og Fødevarestyrelsen (se **bilag 17**, s. 15-17) har imidlertid påvist tilstedeværelsen af bilag IV-arten grønbroget tudse i området siden 1800-tallet og frem til i dag. Det er ligeledes almindeligt kendt, at grønbroget tudse forekommer på Amager (se **bilag 17**, s. 18), og at arten herfra er migreret til Peberholm.

Dertil er der over længere tid observeret flere padde- og krybdyrarter, herunder grønbroget tudse, på Stejlepladsen af lokale organisationer, enkeltpersoner, besøgende og beboere i området.

Området ved Selinevej Nord afgræsses i dag af får. Afgræsning er med til at holde vegetationen lav og bidrager dermed til gunstige leveforhold for grønbroget tudse og padder generelt (bilag 17, s. 68). Dette gør området egnet som levested for grønbroget tudse og andre bilag IV-arter, og sandsynliggør også tilstedeværelsen af disse i området.

På trods af dette har Københavns Kommune ikke foretaget en konkret vurdering af tilstedeværelsen af bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder.

Dette påviser en generel brist i forhold til hele Kommuneplanen. Eksempelvis anføres side 18, i den endelige miljøvurdering (se **bilag 8**) vedr. "Nordhavn", at

"Der blev i 2017 registreret ynglende grønbroget tudse i området. Grønbroget tudse er en beskyttet bilag IV-art. Ved byudvikling vil området ikke længere være et egnet yngleområde for grønbroget tudse, ligesom selve anlægsarbejdet også vil umuliggøre tudsens tilstedeværelse. Da bilag IV-arters levesteder ikke må ødelægges med skadelig effekt for bestanden, skal der udarbejdes en plan for håndtering af den lokale bestand af grønbroget tudse."

Som det fremgår af citatet, har kommunen ikke foretaget en konkret vurdering, men blot henvist til, at der skal foretages en senere vurdering.

2.2.1. Konklusion

Myndigheden skal således sikre, at der er tilvejebragt tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere blandt andet om yngle- eller rasteområder beskadiges eller ødelægges, eller at planter (i alle deres livsstadier), der er bilag IV-plantearter, ikke ødelægges. Vurderinger af konsekvenserne skal fremgå af redegørelsen (planforslag) eller den konkrete tilladelse eller lignende, jf. habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 2. Det er ikke tilstrækkeligt til at opfylde kravene i habitatbekendtgørelsen for planer § 7 og § 8 at henvise til en senere vurdering.

Miljøvurderingen er således i relation til den strenge beskyttelsesordning, der gælder for bilag IV-arter, ligeledes så mangelfuld, at den ikke kan udgøre et tilstrækkeligt oplyst grundlag til brug for Københavns Kommunes vurdering af, om deres yngle- eller rasteområder forringes eller ødelægges.

Det er klagerens opfattelse, at vedtagelsen af Kommuneplanen også af den grund er ugyldig, da der ikke er udarbejdet et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

3. Klageberettigelse og frist

Denne klage angår manglende habitatkonsekvensvurdering af en vedtaget kommuneplan og manglende iagttagelse af den strenge beskyttelsesordning, der gælder for bilag IV-arter. Der er tale om retlige forhold.

Klagen er indgivet den 25/3-2020 og dermed indgivet inden udløb af eventuel klagefrist på 4 uger. Dog bemærkes, at hjemmesiden <https://kp19.kk.dk/> forsat er under opdatering og på intet tidspunkt har indeholdt oplysninger om klageadgange i forbindelse med vedtagelsesprocessen. Klagen indgives nu, da det er uklart, om klagefristen eventuelt kan regnes fra den 27/2-2020, hvor Borgerrepræsentationen vedtog Københavns Kommuneplan 2019 med en række endnu ikke offentliggjorte ændringsforslag.

Klagen indgives af en række foreninger, der hver for sig eller tilsammen opfylder kravene som klageberettigede, jf. Planlovens § 59, stk. 2. Såfremt nævnet finder, at ikke alle er klageberettigede, indgives klagen på vegne af de klageberettigede foreninger.

Klagen indgives på vegne af Fiskerhavns Venner (CVR.nr. 40124594), Danmarks Naturfredningsforening (CVR.nr. 60804214) med DN-københavn som kontaktperson og

Fredningsalliancen, der udgøres af 51 foreninger, organisationer og bevægelser, herunder de to allerede nævnte foreninger.

Til dokumentation medsendes vedtægter for henholdsvis foreningerne Fikserhavns Vener) (se **bilag 20**) og Danmarks Naturfredningsforening (se **bilag 21**), samt stiftelsesdokument for Fredningsalliancen (se **bilag 22**). Alle foreninger har som hovedformål at beskytte natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, herunder navnlig det område klagen angår.

Fiskerhavens venner repræsenterer ca. 300 betalende medlemmer (se anonymiseret medlemsliste, (**bilag 23**) og Danmarks Naturfredningsforening, der er landsdækkende og omfatter ca. 16.000 betalende medlemmer. Fredningsalliancen repræsenterer de aktuelt deltagende 51 foreninger og deres medlemmer.

4. Opsættende virkning

Nævnet opfordres til at tage stilling til, om klagen kan tillægges opsættende virkning indtil der foreligger habitatkonsekvensvurdering for N143 og en vurdering af om yngle- eller rasteområder beskadiges eller ødelægges foreligger inden for planens områder, herunder navnlig Selinevej Nord, Stejlepladsen og Nordhavn, jf. § 7, stk. 3 i lov om planklagenævnet (lov nr. 1658 af 20. december 2016).

Med venlig hilsen

Louise Faber (Ejendomsjuridisk rådgiver) og **Marie Hagstrup** (Biolog- og naturfaglig rådgiver)